

A Külügyminisztérium civil- és közkapcsolatainak fejlesztését szolgáló koncepció

1. A társadalmi szervezetek nemzetközi szerepvállalásának és integrációjának segítése

A hazai civil szféra érdekkifejező és érdekvégyesítő tevékenysége egyre hangsúlyosabbá válik nemzetközi szinten is. A civil szervezetek által kialakított nemzetközi hálózatok tapasztalatainak, kapcsolatainak megismerése és hasznosítása segítheti a külpolitikai célok megvalósítását. A civil szervezetek szerepe egyre befolyásosabbá válik a világpolitikai folyamatok alakulásában, integrációjuk diplomáciai eszközökkel való segítése az ágazati civil politika egyik fontos célja. A Külügyminisztérium segíti a civil szervezetek nemzetközi fellépését a külpolitikai célok érdekében.

A nemzetközi integráció legfontosabb terepe az NGO-k multilaterális hálózataiba való bekapcsolódás. A Külügyminisztérium fejleszti a multilaterális fórumokkal együttműködő, tekintélyes nemzetközi NGO-khoz kapcsolódó magyar civil szervezetekkel a párbeszédet, a magyar érdekvégyesítési képesség növelése érdekében.

A külképviseleti hálózat hozzájárul a civil szervezetek nemzetközi kapcsolatrendszerének fejlesztéséhez. Ennek keretében, felkérésre, a KüM civil kapcsolatokkal foglalkozó egysége a nemzetközi kapcsolatokat kereső civil szervezeteknek információkat szolgáltat egy-egy ország civil szervezeteiről, illetve megkönnyíti kapcsolatfelvételüket és segíti a folyamatos kommunikációt a missziók segítségével. A KüM szükség esetén beveti a diplomáciai eszközöket is egyes kormányoknál a magyar partner tevékenységének támogatása érdekében, vagy éppen érdekeinek védelmében.

A külképviseletek, a helyi sajátosságokra figyelemmel, szélesítik a fogadó ország nem-kormányzati szervezeteivel való kapcsolatrendszerüket, ennek érdekében helyi stratégiát dolgoznak ki, feltárják a civil társadalom működésének fő területeit, kapcsolati listát hoznak létre, ápolják a civil kapcsolataikat.

A Külügyminisztérium a civil szervezetek nemzetközi ernyőszervezetekbe történő bekapcsolódása érdekében – a mindenkor költségvetési lehetőségek függvényében – pályázati alapot hoz létre. Az alap célja a nemzetközi szervezetekbe befizetendő tagsági díjak támogatására. A támogatás mellé rendelt monitoring eljárással a támogatott civil szervezetek évente beszámolnak a nemzetközi szervezeteknél végzett tevékenységükről.

2. Folyamatos kapcsolattartás a Külügyminisztériummal együttműködő társadalmi szervezetekkel.

A Külügyminisztérium közkapcsolati politikájának ösztönöznie kell a hazai külpolitikai közgondolkodást, a tárca külkapcsolati törekvéseinek tudatos, és a célcsoportok szempontjából differenciált megismertetését, és általában erősítenie kell a Külügyminisztérium tevékenységének átláthatóságát és szolgáltató jellegét.

A hazai külpolitikai közgondolkodás társadalmi beágyazottságának feltétele, hogy a Külügyminisztérium képes legyen országos léptékű civil kapcsolattartásra. Ehhez szükséges egy, a minisztérium szakembereiből összeállított, folyamatosan aktualizált előadócsoport létrehozása, illetve az előadók képzése, működésük pénzügyi és egyéb feltételeinek kialakítása.

3. A civil párbeszéd kiszélesítése, eszközrendszerének fejlesztése.

A civil párbeszéd fontos része a külpolitikai prioritásokkal, lépésekkel kapcsolatos, széles körű véleménycsere a magyar társadalom tagjaival. A külpolitika szakágazatai (pl. biztonságpolitika, szomszédságpolitika) szűkebb célcsoportokat érintenek, a kommunikációs eszközöket is ennek megfelelően kell megválasztani. Az interaktív kapcsolattartást és a sokoldalú, naprakész informálódást lehetővé tevő honlap fejlesztése és a hagyományos formák mellett a Külügyminisztérium számos más eszközt alkalmazhat. Ilyenek lehetnek például: lakossági fórumok, nyilvános találkozó misszióvezetőinkkel /aktualitástól függő témákban/, elismerési forma (díj) alapítása civil szervezetek részére, a KüM éves misszióvezetői értekezlete egyes részeinek nyilvánossá tétele, illetve reprezentatív civil szervezetek meghívása, feladategyeztetési megbeszélések, civil rendezvények célzott támogatása, lobbizás kibocsátása, kormányzati-civil párbeszéd jó példáinak begyűjtése és nyilvánosságra hozatala, nyílt nap szervezése az egyes területért felelős vezetők részvételével, stb.

4. Civil szervezetek és alapítványok tevékenységének támogatása, a pályázati rendszer egyszerűsítése és fejlesztése

A Külügyminisztérium – *a hatályos jogszabályok, és a költségvetési keretek által nyújtott lehetőségek keretein belül* - folytatja a támogatásokra vonatkozó eljárások egyszerűsítését. A közpénz felhasználásának megfelelő garanciáit biztosító, civilbarát szabályozás fejlesztése egyszerűsíti a civil szervezetek számára a pályázati eljárást, segíti a támogatási összegek ésszerűbb, hatékonyabb és igazságosabb felhasználását, ugyanakkor átlátható tájékoztatást ad a támogatások elérhetőségéről és felhasználhatóságáról. A pályázati rendszer fejlesztése során lehetővé kell tenni a kis összegű támogatások adminisztratív terheinek egyszerűsítését is.

A Külügyminisztérium a civil szervezetek számára elsősorban projektjellegű támogatást nyújt, működési támogatást csak a Külügyminisztérium szempontjából kiemelten fontos civil szervezetek kaphatnak abban a mértékben, amennyiben az elengedhetetlenül szükséges.

A támogatások hatékonysága érdekében a KüM – a mindenkorin költségvetési lehetőségek függvényében – kiemelten segítheti a hatékony érdekérvényesítésre

képes, nagy nemzetközi hálózatokba integrálódó, a nemzetközi közösségben széles kapcsolatokkal rendelkező, reprezentatív civil szervezeteket. Ugyanígy külön figyelmet fordít a civil szervezeteket támogató szövetségekre, illetve az ernyőszervezetekre. Fontos feladatának tartja ugyanakkor, a tevékenységi köréhez kapcsolódó civil társadalom fejlődése érdekében, a kisebb civil szervezetek, illetve az új civil kezdeményezések segítését és támogatását.

Elő kell segíteni a civil szervezetek hozzáférését uniós és más nemzetközi pályázati lehetőségekhez, a saját rész biztosítását, illetve a más külföldi NGO-kal való közös pályázatok benyújtását.

A Külügyminisztérium demokrácia-támogató tevékenységében továbbra is jellemzővé kell tenni a civil szervezetekkel történő együttműködést. A Külügyminisztérium Demokrácia-előirányzatából finanszírozott projekteket továbbra is főként civil szervezetek hajtják végre. a KÜM Demokrácia Munkacsoportja - amelynek tagjai a minisztérium illetékes főosztályainak munkatársai – ennek figyelembevételével dönt a demokrácia-támogató tevékenység irányvonaláról és a támogatandó projektekről.

5. Az elektronikus csatornák működtetése, karbantartása és fejlesztése a gyors és tömeges információ-áramlás, valamint interakció érdekében

A szakmai célokat hasznosan szolgáló és a társadalom elvárásainak, igényeinek megfelelő közkapcsolati tevékenység figyelembe veszi a kommunikációs formákban és módszerekben jelentkező trendeket. A Külügyminisztérium a központi honlapon kívül már jelenleg is közel száz külképviseleti honlapot működtet. Irányadónak tekinthető külföldi tapasztalatok is azt tükrözik, hogy az Internet, illetve az általa kínált lehetőségek a külügyi közkapcsolati tevékenység eszköztárában az első helyet foglalja el. A Külügyminisztérium honlapjának fejlesztésével lehetővé kell tenni a minisztérium közkapcsolati tevékenységének civilbarát, interaktív kommunikációját.

6. Civil szervezetek részvételének biztosítása a döntés-előkészítési folyamatokban

A közkapcsolati tevékenység a társadalom felől érkező jelzések befogadását és kezelését igényli. A párbeszéd olyan kitekintésre teremt lehetőséget, amely a döntések meghozatala előtt a társadalmi szereplők nézeteinek megismerésével árnyalja a képet, nagyobb esélyt ad a széles támogatottságot élvező döntések kimunkálására, hozzájárul a döntések várható hatásainak több szempontból történő megítéléshez, a társadalom elvárásainak megismeréséhez. A Külügyminisztérium rendszeresen konzultációkat folytat a külkapcsolatok szempontjából meghatározó civil szerveződésekkel, illetve gondoskodik ezek intézményes formában történő megszervezéséről. Felméri az önkormányzatok, kistérségek, civil szervezetek és más civil szerveződések minisztériummal szemben megfogalmazott igényeit.

Biztosítani kell annak eljárási, szervezeti és technikai feltételeit, hogy a minisztérium tevékenységéhez kapcsolódó civil szervezetek a tárcaszintű döntés előkészítés folyamatában, valamint a minisztériumi jogalkotás folyamatában a civil együttműködés formalizált keretei között működhessenek, létre kell hozni a civil párbeszéd strukturált rendszerét és eljárásjogi szabályait.

7. Civil tapasztalatok, javaslatok, kapcsolatok a Külkapcsolati stratégia kialakításában és végrehajtásában.

Közkapcsolataink fejlesztésének középtávon elérhető célja egy olyan magyar külpolitikai profil kialakítása, amely széles társadalmi hozzájáruláson és megegyezésen alapul, tükrözi nemzeti sajátosságainkat és érdekeinket, hatékonyan szolgálja uniós és egyéb együttműködésünket, a külpolitikánk alapját képező értékeink elismertetését és előmozdítását a világban, valamint érdekérvényesítésünket.

A Külügyminisztérium tevékenységének eredményességét nagyban segíti, ha a közkapcsolati tevékenység kapcsolódik a külügyminisztériumi stratégiai tervező és elemző munkához, illetve a külkapcsolati stratégia végrehajtásához, és időszakos felülvizsgálatához. Ennek első megjelenési formájaként a civiltársadalom képviselőiben NGO-k véleményezték a külkapcsolati stratégia tervezetét. A jövőben is tervezzük az adott kérdésben érintett civilszervezetek bevonását külpolitikai, külkapcsolati részstratégiák, intézkedési tervek megvitatásába, végrehajtásába.

8. A lakossági EU Kommunikáció folytatása a civil szervezetekkel közösen

A lakossági EU kommunikáció területén a Külügyminisztérium folytatja együttműködését a társadalmi szervezetekkel: a reflexiós időszak szinte valamennyi sikeres programja a civil szervezetekkel közösen valósult meg. A „civil híd” megépítése bevonta a polgárokat az Európa jövőjéről folytatott vitába és felkeltette az állampolgárok érdeklődését az uniós témák iránt. Az uniós kommunikációban nyert tapasztalatok azt mutatják, hogy a civil szervezetekkel közösen kitalált és megvalósított rendezvények valódi igényt elégítenek ki megfelelő formában. Az együttműködés az EU intézmények kommunikációs politikájának tagállami végrehajtására is kiterjed.

9. A civil szervezetek bevonása a 2011-es magyar EU-elnökségre való felkészülésbe

A magyar EU-elnökség osztársadalmi összefogást és nemzeti konszenzust igénylő feladat. A felkészülés során a kormány a legszélesebb párbeszédre törekszik. Ebben helye van a gazdasági szereplők, az önkormányzatok, a kulturális szereplők, a civil szervezetek tájékoztatásának, és a felkészüléssel összefüggő feladatok végrehajtásában a velük való együttműködésnek is. Ezt a Külügyminisztérium az elnökségi felkészülés központi koordinációs hatáskörében a feladatok ütemezéséhez igazítottan látja el.

10. A Külügyminisztérium civil adatbázisának fejlesztése

A közkapcsolatok területén számba jöhető partnerek körének felmérése, az e szervezetek alapvető adatait tartalmazó, jelenleg is működő adatbázis fejlesztése megkönnyíti a célcsoportok szerinti kapcsolattartást, erősíti a kapcsolati rendszer átláthatóságát.

11. A civil kapcsolatokért felelős szervezeti egység

A Külügyminisztériumban külön szervezeti egység foglalkozik a civil kapcsolatok ápolásával és fejlesztésével. Mindazonáltal a közkapcsolati tevékenység nem csak egy szervezeti egység feladata. A minisztérium különböző profilú szervezeti egységeinek feladatai többretegűek, mozaikszerűen összefüggők. A civil kapcsolatokért felelős szervezeti egység látja el a koordinációs feladatokat. A közkapcsolati feladatok bővülése indokoltta teheti a civil koordinációs tevékenység fókuszpontjának erősítését.

12. Aktív részvétel, a Civil Koordinációs Tárcaközi Bizottság munkájában, a Külügyminisztérium speciális feladataiból folyó sajátosságok érvényesítése

Az EU-tagállami működés a minisztériumok mindennapi cselekvési területévé tette a külkapcsolatokat. A kormány külpolitikai programjának megvalósításához az egyes tárcák összehangolt cselekvésére van szükség. A tárcák nemzetközi, civil vonatkozásokat is érintő tevékenységének koordinációjában a Külügyminisztériumnak vezető szerepet kell vállalnia.

13. A Konzuli területen bevezetett normatív intézkedések kommunikációja, a konzuli szolgáltatások színvonalának emelése

A Külügyminisztérium nyilvánossággal való közvetlen kapcsolatának egyik legfontosabb területe a konzuli tevékenység. A magyar állampolgárok, vállalatok, szervezetek érdekvégyesítésére és védelmére vonatkozó igény nő (az EU-ban tartózkodók – munkavállalók, letelepedők – száma emelkedik, a magyar tőke megjelenik olyan országokban, ahol eddig magyar befektetők nem voltak jelen; az egyénileg utazók, egzotikus országokba látogatók, magas kockázatú csoportok száma gyarapszik, illetve magyar állampolgárok célcsoporttá válhatnak terrorista akciók, emberrablók számára). A Külügyminisztérium törekszik az évente mintegy 1 millió ügyféllel kapcsolatba lépő konzuli szolgálat szolgáltatásainak folyamatos fejlesztésére. A konzuli tájékoztatás fontos területe a schengeni rendszerrel kapcsolatos információk terjesztése.

14. A Válságkezelő Központ működtetése

A 2005. februárjától működő Válságkezelő Központ célja, hogy nemzetközi katasztrófák esetén a külföldön tartózkodó magyar állampolgárok védelmét segítse, illetve hatékonyabbá tegye. A Külügyminisztérium a válsághelyzetekben szorosan együttműködik a szakértő civil szervezetekkel. A folyamatosan készenléti állapotban levő válságkezelő központ élesítése rendkívüli helyzetben történik meg.

15. A tiszteletbeli konzuli hálózat és munkacsoport működtetése

Magyarországon 1989-től ismét gyakorlattá vált tiszteletbeli konzulok küldése és fogadása. A rendszer talán legfontosabb célja az állampolgárok érdekeinek hatékonyabb képviselése és védelme elsősorban olyan országokban és országrészekben, ahol nincs lehetőség „hivatásos” képviselőt létesítésére vagy fenntartására. Szerepük nem elhanyagolható a kulturális, gazdasági vagy

idegenforgalmi kapcsolatok fejlesztésében, a helyi magyarság összefogásában, civil szerveződésében sem.

16. A NEFE Társadalmi Tanácsadó Testület működtetése

A nemzetközi fejlesztési együttműködés a külpolitika azon területe, amelyre a leginkább jellemző a civil szervezetekkel fenntartott kapcsolatrendszer. A Külügyminisztérium NEFE-előirányzatából finanszírozott nemzetközi fejlesztési és humanitárius segítségnyújtási projekteket eddig főként civil szervezetek hajtották végre, leggyakrabban olyanok, amelyek nemzetközi NGO tagjai, és a fogadó országban is rendelkeznek partner szervezetekkel. A Külügyminisztérium és a civil szervezetek ezen együttműködésének a gyakorlata kialakult, és részben intézményesült is a NEFE Társadalmi Tanácsadó Testületében.

17. A NEFE Törvény előkészítése

A Külügyminisztérium felelőssége a Nemzetközi Fejlesztési Együttműködésre vonatkozó törvény előkészítése, amelynek célja a magyar állam nemzetközi fejlesztési politikájának keretbe foglalása, végrehajtásának, működtetésének szabályozása. A törvény előkészítése a szaktárcák, illetve a civil szféra szoros és folyamatos együttműködését feltételezi. A nemzetközi fejlesztési politika végrehajtásában fontos szerep jut a civil szervezeteknek. Ezt a NEFE tevékenységet szabályozó valamennyi jogszabály létrehozása során figyelembe kell venni.

18. Emberi Jogi Tárcaközi Testület létrehozása

A nemzetközi emberi jogi egyezmények hazai végrehajtásáról beszámoló kormányjelentések előkészítése, a "treaty body"-k által megfogalmazott ajánlások végrehajtása, egy egységes magyar emberi jogi politika kialakítása, valamint a civil társadalommal történő párbeszéddel, együttműködéssel kapcsolatos feladatok ellátása céljából indokolt egy olyan emberi jogi testület létrehozása, amely egyrészt biztosítja a tárcaközi egyeztetést, másrészt az emberi jogi területhez kapcsolódó civil társadalommal való kapcsolattartást. A testület az érintett tárcák képviselőiből állna, a KüM vezetésével működne. A KüM kiemelt szerepét alátámasztja, hogy a nemzetközi emberi jogi egyezmények többségével kapcsolatban a Külügyminisztérium felelős mind a ratifikációs eljárás lebonyolításáért, mind az egyezmények hazai végrehajtásáról beszámoló kormányjelentések összeállításáért. A testület üléseire időről időre meg lehetne hívni a napirenden szereplő emberi jogi kérdésekkel foglalkozó magyar civil szervezetek, NGO-k, tudományos műhelyek, egyetemek képviselőit, tájékoztatást adva a terület aktuális fejleményeiről, problémáiról.

19. A nemzetközi civil kapcsolatok nemzetközi jogi feltételeinek vizsgálata

A Külügyminisztérium vizsgálja a civil kapcsolatok nemzetközi jogi feltételeit, illetve részt vesz az erre hivatott multilaterális fórumok munkájában.

Budapest, 2008. március 17.